

quod si aliquis miraculose ut Christus ex humana carne formatur, non contrahit originale peccatum, in debito scilicet, quia non est secundum seminalem rationem. "Dicendum, inquit, quod peccatum originale traducitur in posteros in quantum moventur ab ipso per generationem....non autem est motio ad generationem, nisi per virtutem activam in generante; quod est secundum seminalem rationem ab eo (Adam) descendere." Hoc est ergo juxta D. Thomam debitum contrahendi peccatum originale, derivari scilicet ab Adam secundum seminalem rationem: ergo juxta mentem D. Thomæ omnis secundum seminalem rationem ab Adam descendens, contrahit originale peccatum in debito; et ideo dicit, omnes præter Christum; quia Christus non fuit in debito, eo quod non fuit seminaliter descendens. Sed liceat mihi observare, quod in hac eadem quæstione, loquendo in quinto articulo, in quo sibi objicit textum Damasceni dicentis, quod Spiritus Sanctus supervenit in Virgine (de qua Christus erat absque peccato originali nascitus) purgans eam; respondit: "Dicendum quod illa purgatio proveniens in B. Virginem non re-

quirebatur ad auferendam transfusionem peccati originalis; sed quia oportebat ut Mater Lei maxima puritate niteret: non enim est aliquid digne receptaculum Dei, nisi sit mundum secundum illud Psalm. XCIII: *Domum tuam Domine decet sanctitudo.*" Ex quo de novo mens D. Thomæ aperitur de adstruenda in B. Virgine maxima puritate. Ergo solum loquitur de debito proveniente *dispositive* ad contrahendum originale peccatum, derivatum ex seminali propagatione, juxta dictum ex responsione ad 2 art. 1.

Quoad secundum quæsum, scilicet de Conceptione Virginis in mente Divi Thomæ, repetam quæ P. J. M. Cornoldi de hoc sapienter scripsit: "Ut explorata sit, atque omnimoda perspicuitate nitens Angelici Doctoris sententia, duo scholasticæ placita sunt in mentem revocanda: primum est, inter foetus conceptionem, quæ est primus terminus *a quo* humanæ generationis, et personæ conceptionem, quæ est ultimus terminus *ad quem*, aliquam temporis moram intercedere. Alterum est, quamquam certa scientia ratum minime sit quantum temporis interfluat, nihilominus ani-

mam rationalem non creari, et in corpus infundi, nisi postea quam perfecta sint potiora saltem corporis membra. Non mea interest hæc philosophiæ scholasticæ placita in præsenti comprobare rationum momentis, atque etiam recentiorum in re medica peritorum auctoritate: tametsi perspicuum sit, neminem affirmare posse eodem prorsus instanti quo fit fœtus conceptio, seu prima seminalium principiorum copulatio, animam condi corporique informando infundi, atque ideo effici etiam personæ conceptionem.

Hoc, secundum Aquinatis præclarissimorumque doctorum sententiam, solius Christi Domini privilegium fuit, eo quod non efficiebatur embryo in Virginis utero virilis seminis efficacia; sed fiebat proles Spiritus Sancti virtute (III. 33. 2). *Dicendum est quod ad hoc ut conceptio ipsi Filio Dei attribuatur ut in Symbolo confitemur dicentes: Qui conceptus est de Spiritu Sancto, necesse est dicere ipsum corpus Christi dum conciperetur, esse a Verbo Dei asumptum.* Ostensum est autem, supra (q. 6 art. 1. 2), quod Verbum Dei asumpsit corpus mediante anima, et

animam mediante spiritu, id est intellectu. Unde oportuit quod in primo instanti conceptionis corpus Christi esset animatum anima rationali. Præterea in responsione ad 3. inquit: *In generatione aliorum hominum locum habet quod dicit Philosophus (scilicet adesse temporis intercapedinem inter terminum a quo generationis et terminum ad quem), propter hoc quod successive corpus formatur, et disponitur ad animam.... Sed corpus Christi propter infinitam virtutem agentis fuit perfecte dispositum in instanti: unde statim in primo instanti recepit formam perfectam, id est, animam rationalem.*

“Quibus positis unum quæro: affirmatne Aquinas absolute, animam rationalem Virginis esse creatam atque in corpus infusam sine sanctificationis gratia, aut peccato originis obnoxiam? Nequaquam: sed profitetur carnem Virginis conceptam esse in originali peccato, aut etiam corpus B. Virginis conceptum in originali fuisse. Ergo peccati originalis subjectum, secundum Aquinatem est *corpus aut caro* nondum animata rationali anima: atque idcirco sententia Aquinatis non opponitur catholicæ

sententiæ, qua definitur Virginis *animam* non fuisse peccato originali obnoxiam primo suæ existentiæ instanti."

"At, inquies, non est silentio obvolvendum illud testimonium in quo non caro aut corpus Virginis peccato obnoxium esse perhibetur, sed absolute dicitur: *Beata Virgo in peccato originali fuit concepta.*"

"Commode id objicitur; ex hujus enim testimonii dilucida interpretatione alia sane, quæ imperitis nonnihil negotii facessere videntur, quavis difficultate carere videbuntur."

"Et in primis objicientem jure meritoque redarguo inquiens: qua veritatis specie Aquinatis verba obtrudis? Aquinas enim dum hisce vocabulis, *conceptione*, *concepta* et similibus utitur, animationem nequaquam indicat (si de Christi conceptione non sit sermo); sed semper id exprimit quod animationem *tempore* præcedit. Ergo dum profitetur Virginem esse in originali culpa conceptam, perinde est ac si dicat, Virginem, *antequam ejus anima crearetur corporique informando infunderetur*, in fœtus inanimati conceptione originis peccato obnoxiam fuisse. Quæ loquutio pervulgata sane

fuit apud veteres doctores, cum investigabant an Virgo fuerit peccato obnoxia in suis parentibus immediatis, an in Adamo, an ante animationem. Sed præstat objecti testimonii interpretationem audire, quæ habetur evidentissima apud ipsum Aquinatem, eodem Articulo ex quo illud testimonium est depromptum."

"Quid enim quærerit Sanctus Doctor III. Dist. III. qu. art. 1. quæst. 1? Num B. Virgo in primo animationis instanti fuerit peccato originis subjecta? Absit! Sed investigat num in prima seminis *conceptione* fuerit peccati expers, investigaturus in secunda quæstiuncula, num saltem fuerit *ante animationem*, et in tertia, num *ante nativitatem* ex utero. Ergo rerum tractandarum ordo nos edocet, subjectum peccati originalis non esse secundum Aquinatis allatum testimonium, *personam*, sed id quod principiorum seminalium unione concipitur, et nondum est rationali anima præditum."

Hac dilucida explanatione apertissime patet, mentem D. Thomæ totam in eo fuisse (ut supra dicebamus) quod, primo et principaliter, privilegia Christi adstrueret, monstrando differentiam, ut ita dicam, essentialē inter mo-

dum conceptionis Christi, quæ tota fuit in instanti, agente virtute Spiritus Sancti in formatione corporis et in infusione animæ, quæ fuit simultanea, et modum conceptionis B. Virginis quæ fuit, in formatione corporis, per commixtionem sexum, agente semine virili, et consequenter secundum seminalem rationem, ut supra dicebamus; ac iterum consequenter non instantanea ut ita dicam, sed successiva, ita ut non fuerit simul et semel integra formatio corporis, et infusio animæ, sed aliquod temporis spatium transierit; ae juxta superiorem doctrinam de natura transmissionis peccati originalis, subjectum dispositivum ad contrahendum peccatum originale (ad debitum contrahendi), scilicet, *virtus seminis quæ movet dispositive*, se habuit in B. Virginis conceptione prioritate temporis priusquam ejus anima infunderetur. Et hoc solum evidenter est quod intendit Divus Thomas in loquutionibus in prima parte citatis.

Jam denique, ad tertiam et ultimam partem hujus ordinationis conceptnum D. Thomæ veniamus, in qua de sanctificatione B. Virginis agendum est. Supra in prima parte retulimus

argumentum desumptum ex quæstione 27 art. 2 III partis in quo quærit: Utrum Mater Dei fuerit sanctificata ante animationem. Sed ad perfectam intelligentiam ipsius S. Doctoris mentis, tota quæstio de sanctificatione B. Virginis nobis perscrutanda venit. De hac agit ex professo in supracitata quæstione III partis in sex articulos divisa; et jam antea egerat in tertio Sent. Dist 3 q. 1 art. 1 tribus quæstiunculis distributo. Ut supra relatum est, in prima agit de conceptione seminali, in secunda de animatione, in tertia de nativitate. Omnia diligenter et fideliter expendamus ut mentem S. Doctoris nobis liquido appareat.

Sed ne cui extranea videatur hæc loquutio D. Thomæ, *sanctificatio Virginis* veluti jam in se conceptum de peccati originalis contractione involvat, in memoriam repetendum est quod Dominus Noster Jesus Christus de semetipso ajebat dicendo, *quem Pater sanctificavit et misit in mundum*. Numquid tali loquutione significavit Christus, se aliquando fuisse peccato subjectum? Absit! Quid ergo requiritur ad hujus loquutionis veritatem rigurose sumendam? Nihil aliud nisi gratiæ infusio: unde ait An-

gelicus: "Sanctificatio tantum ad eos pertinet qui gratiae capaces sunt." Audiamus de hoc P. Cornoldi in sectione IV sui Operis: "Et primo quidem nefas est inferre ex vocabulo *sanctificata* Virginem fuisse secundum Angelicum Doctorem revera peccato originali *proprie* et *formaliter sumpto* inquinatam (de quo sermo est in catholico dogmate), si vel ex vocabuli insita potestate, aut saltem ex usu quo ab Angelico Doctore adhibetur, non videatur hujusmodi interpretatio eidem vocabulo tribuenda. At enim neque ex vocabuli insita potestate, neque ex usu quo ab Angelico Doctore adhibetur, est haec eidem interpretatio adscribenda. Verbi *sanctifico* rationem detegemus. Quid significat *sanctum efficio*? Porro quod est *essentia* propria sanctum, effici sanctum omnino potest, quapropter sanctificatio proprie ei convenit, cui, praeter essentiam sanctitas inest. Igitur quaelibet creata intelligentia atque anima rationalis, cum *essentialiter* sancta minime sit, sanctificari dicitur, etsi *primo creationis instanti* gratia sanctificante ornatur. Ergo ex vocabuli insita potestate sanctificatio non indicat extitisse *tempus*, quo id

quod sanctificatum esse perhibetur fuerit peccato obnoxium."

"Neque minus antecedens tempus indicat *assumptio* quam *sanctificatio*. Quis autem inficiatur Verbum *assumpsisse* humanam carnem? Attamen nullum fuit instans in quo Christi humanitas sibi reicta extiterit; eodem instanti quo coepit existere, fuit etiam assumpta."

"Sed quid moror? Dicesne *sanctificationis* vocabulum omnino sua natura *connotare*, ut ajunt scholastici peccatum antecedens si Christum ipsum impollutum, sanctum, a peccatoribus segregatum, Dei Filium atque adeo Deum audieris loquentem: *Quem Pater sanctificavit et misit in mundum* (Joan 10, 36). Vocabuli ergo virtute niti minime potes ut Aquinatem privilegio Virginis infensum ostendas, quemadmodum illi extitere quos *sanctificationis* vocabulo *abutentes* Romana Sedes jure meritoque redarguit."

"Non ex usu quo ab Aquinate idem vocabulum est adhibitum? Profecto! Aquinatem ipsum suismet verbis disserentem audiamus. De Christi *sanctificatione* ita loquitur (III 7)